

השוהט פרק שני חולין

כח.

עין משפט נר מצוה

יב א מיי פ"א מהל' שחיטה הליך טושי"ע יויד סי' א':
יב ב מיי שם הליך סמג עין שם טושי"ע יויד סי' כח פני' א':
יד ג מיי שם פ"ג הליך טושי"ע יויד סי' כח פני' א':
טו וזכר אלפס פרק זה דף רסא:
ד [מיי] פ"א מהלכות שחיטה הלכה יא טושי"ע יויד סי' כח פני' א':
זכ"ה בסיני' ב: [מיי] שם הליכה פ"א מהלכות שחיטה הלכה יא טושי"ע יויד סי' כח פני' א':
טו וזכר אלפס פרק זה דף רסא:
ד [מיי] פ"א מהלכות שחיטה הלכה יא טושי"ע יויד סי' כח פני' א':
זכ"ה בסיני' ב: [מיי] שם הליכה פ"א מהלכות שחיטה הלכה יא טושי"ע יויד סי' כח פני' א':
טו וזכר אלפס פרק זה דף רסא:

שיטה מקובצת

א[ל] דתניא ר' אלעזר הקפר ברבי אומר. גיב ע"י תוס' בבבא בתרא דף כ"ב ע"ב: [ב] דאמר כי האי תנא דקתני עוף אין לו שחיטה: [ב] דרוקא שחיטה בחמה מטהרתה מדי' נבלה אלא לר"מ: [ז] דהכי נמי פריך התם תלמי מדינה ולמ"ד כדי להחנות: [ט] וראשי אמותיו למפרע של כאשר הוי: [י] וא"ת למאי גימ' במאי דהולתין בבלבא וקמיא כיון דאפי' קמיא ובלבא בעי בדיקה: [י] דהכא בשמעתין הויא בדיקה משום ספק דרוסה:

רבינו גרשום

פסור מלכות דנחיתורו לאו זו היא שחיטתו: מיתבי השוחט וצריך לרם חייב לכסות. עכשיו כיצד הוא עושה דיהא פסור נותרו או עוקרו. לאו לאו בעוף דקא בעי דמיא לייניקא כלומר עש דהיאך אמרת דנחיתורו זהו שחיטתו וחיוב לכסות: לא בחיה דקא בעי דמיא לייניקא כלומר פרייא וייקניקא ופסור אבל בעוף מחיבים: מלק בסכין מטמא בבדים אבית הבליעה. כלומר מי שחולק דינו שחורב מפרקת וכוין דמלק בסכין לא חשור מליקא ונעשיו חשורה נבלת עוף ומטמא (בבבא) בעוף אבית הבליעה ואי אמרת אין שחיטה לעוף מן התורה וכו' דכי חבר ליה (ל) כלומר שחיטתו תיהי ליה סכין וכו': הוא דאמר אין שחיטה לעוף כי בפיא ליה כי' אלעזר הקפר וכו': הרי זה בא לימד כלומר דכתב כאשר יאכל וכו' כי תאכלנו כלומר יליפין דבר אחר ממנו והוא עצמו יליפין ממשולי המוקדשין וכו' ור' פליג עליה דהוא א' שחיטה לעוף מן התורה: קתני אחד כל דהו דמשמע בין ושת בין קנה. (וכו'): מאי אחד מיוחד שבסימניו כלומר שדוה ושבט שהוא חמור לעיני טרפה יתור מקנה שדוה אפי' ניקב כל שהוא טרפה וקנה בכאשר האיסאליק וכו': ואילו שחיטה בגרירת לא קתני אלא בושט וקשיא לרב נחמן. לא משום דגרירת

תיהני זה שבין אשהרה מדי' נבלה. הן פירכא ליתא לר' יוסי דאמר צוחים פרק חטאת העוף (דף טו:). גבי מלק ונמאלת טרפה דאין מליקה מטהרת מדי' נבלה דזווקא ב שחיטה מטהרת (ט) צנחמה אלא לרבי מאיר פריך דקאמר התם נמי דמליקה מטהרת: **רבי היא דתניא** כו'. הוה מלי למימר דר קפרא היא אלא דניחא ליה לאוקמי משניות דלעיל כרבי (ט) הקשה רבינו אפרים דהכא ס"ל לרבי דיש שחיטה לעוף מן התורה ובפרק מי שאלמר הריני נזיר ושמע חזירו ואלמר ואני (מזי טו:). קאמר גבי פלוגמא דרבי ורבנן דכ"ע כדי לחנוכו צמחות וא"כ לרבי הא קא אכיל כהן מליקה דה"נ פריך ז' לעיל מיניה למ"ד כדי לחנוכו צמחות קאכיל כהן מליקה ומשני קסבר אין שחיטה לעוף מן התורה ולרבי ליתא לשנויי הכי אס כן מיקשי ואפילו יחזיר סימניו ויוליך ויציא נבלה היא לרבי דעיי שחיטה צמחות צפ"ק (לעיל טו:). מויקא את המאכלת ועוד דמ"ד מחזיר קסבר מוליך ומציא צמחות פסול דצענין אחר לא מיתוקמא מתניתין דפ"ק (שם יט:). דנמאל כשר צמחיה וא"כ ה"ל דורס וי"ל דהתם צמיר דיחויא צמלמא הוה דמהיחא ליתא למידק דתהוי פלוגמא דתנאי אי הלכה הוה צמיר או כדי לחנוכו אכל מ"מ אמת הוה דרבי סבר דהלכה הוה צמיר כיון דסבר דיש שחיטה לעוף מן התורה א"כ קסבר כדי לחנוכו ומציא חטאת העוף ואינו נאכל מדי' דהוה אפסולת העוף והכא על הפסוק: **ועל רוב אחד בעוף ועל רוב שנים** בבבא. י"מ דדריש גימטריא דכאשר א"יך אחד צעוף ש"י שנים צנחמה רי"ש ריוו של אחד כמורו רוב אחד צעוף ורוב שנים צנחמה יו ראשי ציבות למפרע של כאשר הוי רוב של אחד כמורו: **אחא בי** ממסמם קועיה רמא. פירש קועיה נפסק וצריך דזיקא צממינס שמא נפסק הקנה או ניקב הוושט ומשום ספק דרוסה לא עיי דזיקא דתלינן צלצלא או בקנה דאמר צללו טריפות (לקמן ג:). ספק צלצלא ספק שונרא אימר כלצא וא"ת למאי נפסק מינה ו אי תלינן צלצלא או בקנה כיון דאפילו קניט עיי דזיקא וי"ל דנפסק מינה דאי הוה תלינן צנחמה הוה צריך דזיקא כנגד כל החלל אע"פ דליכא ריעותא אלא כנגד הסימנין א"כ לענין ספק דרוסה אפי' לא הדיינו הסימנין אלא משהו טריפה דאמר לקמן (דף ג:). דגרירת דרוסה צמחיה דזיהרא מיקלל קליא וריצ"ל מפרש דהכא צמחיתין הויא ו משום

תויבתא דרב אדא בר אהבה תויבתא מאי הוי עלה מאי הוי עלה בר דקאמרת דלמא שאני התם שדרה ומפרקת מאי ת"ש דההוא בר אוויה דהוה בי רבא אתא כי ממסמם קועיה דמא אמר רבא היכי נעביד נשחביה

והדר

עבידא לאישתמוטי שקשה היא ונשמטה ומה לשון נשמטה דרופקיי ועדיין אומר אני או ושת או קנה: ר' יהודה א' עד שישחוט את הושט ולא אמר קנה והיאך אמרת או ושת או קנה: לא משום דושט סמוך לוורידין ועדיין א' אני או ושת או קנה: ומאי לאו בעוף ומאי גמרה גמרה לגרירת ושי"מ או ושת או קנה ומאי גמרו גמרו לקנה והיאך אמרת ושת ולא קנה וכו': קתני מיתה הגיע לרושט או לקנה וקשיא לרב אדא בר אהבה: מאי הוי עלה כלומר השתא באיהו (אמרינן) או ושת או קנה [ואו ושת] ולא (ושט) [נקת] אמר ליה כדאמרינן כלומר כדאקשינן או ושת או קנה לא דלמא שאני

מאי לאו צעוף. קאי שחרי דמו ראו לייניא למולעת הגדלה צנדי צמר שקורין טיינ"א דכתיב צנדי אכלו עש וקאמר נותרו ויפטר מן הכסוי ואי אין שחיטה לעוף נותרו צריך כסוי שזו היא שחיטתו: **ללכא**. צנע עור אדום שקורין פרק"א: מלק. עוף קדשים צסין צנילה דאין מליקה אלא צניפוקין: **נאי נמי ורבי חנני** שדרה ומפרקת. צלל רוב צמר דלאמרינן צפ"ק (לעיל דף כה). הויה טרפה משום דסכין לאו מליקה הוה: **סיחני לה פסין**. שחוקן סימניו ללחמ שטרפה: **לטהרה מדי ננילה**. דהא טרפה שחטה אינה מטמאה (ועוד) נחירתו זו היא שחיטתו והן שחיטה מן העורף צין שהוא מחליד וצין שהוא דורס דלאמרינן צפ"ק (שם דף כ:). מ"מ לא גרעה מנחירה שטרפה מיהא הויה דמורה רבי יתכן שיש טריפה לעוף כדמין (לקמן דף ו:). אלו טרפות צעוף ואין כשר צו אלא נחירה שהיא צסימין דכתיב ושקן [ויקרא] או עיקור אכל הריגה צעלמא לא: **הוא דאמר**. רבי יתכן צן פנחס דאמר כי האי תנאם עוף אין לו שחיטה וכו': **דרבי**. גדול דדורו: **אך כאשר יאכל וגו'**. צפסולי המוקדשין שנפדו צמומן קאי: **מה למדנו מלכא ואיל**. הכי (ה) לכתוב אך הטמא והטמא יחדו יאכלנו: **מה פסולי המוקדשין צמחיה**. דלעיל משהו קרא כתיב וצמח מנקרן וגו'. צפסריס גרסינן מקיש צבי ואיל צנחמה מה צמח צמחיה כי ולא מוקי להאי קרא כדי ירחיץ צפסולי המוקדשין אלא צנחמה של חולין: **מאן סנא**. דלעיל דקמיי [ס:] נותרו או עוקרו דפליג עליה דרבי אלעזר הקפר: **כאשר לויסין**. למד שנתפרשה לו מלות שחיטה על פה דהיין ליהו צנחמ: **רוב אחד נוי**. לאו מקרא יליף אלא כלומר על הלכות שחיטה נלוט: **וושט**. מיוחד צממינס הוה שחיות צנחמה תלי צו דהא צנכצ צמשהו מיטרפא ואילו קנה עד דמיפסק רוצא: **שחט אס הוושט**. צעוף: **ואילו שחיטה צנחמה לא קמי**. דנימא שחט גרירת ואח"כ נשמט הוושט כשרה אלמא לא מיתכשרא צקנה לחודה: **משום דגרירת עבידא לאשמוטי**. להכי נקט שחיטה צוושט והשמיטה צנחמה: **שני חללי סימניו**. פסול דכמו דלא עביד מדי דמי דזיל הכא ליתא שיעורא חזיל הכא ליתא שיעורא: **צעוף**. שגולו כולו כאחד וצריך שיוציא דמו צמחיה יפה: **עד שישחוט כו'**. ות"ק לא פליג אלא לוורידין: **משום דושט סמוך לוורידין**. נקט ליה ומיהו הוה הדין לקנה. הוושט הוי צין קנה למפרקת סמוך לוורידין: **ושה צה כו' כשרה**. משום דחלי גרירת לאו התחלת שחיטה היא שאפילו נקרה חזיו לא מיטרפא צהכי: **לא צנחמה**. כלומר הא אפילו צנחמה קאמר דהא גמרה לאו אגרירת קאי אלא אכולה שחיטה קאי: **גמרו לוושט**. והכי קאמר והוסף עליו כל שהוא דה"ל רוצא וגמרו לו לוושט לאחר מלק: **צלל רוב צמר**. דלאמרינן צפ"ק (שם) חותך רוב רוצא צמחיה קודם לסימניו הויה לה מתה קודם חמית הסימניו ומו מאי מליק: **צעולה**. דעיי הדלה דלאמרינן צפ"ק (שם) חותך שנים. קתני מיהא לוושט או לקנה כר"י: **מאי הוי עלה**. לענין שחיטה: **דקאמרי**. צמליקה: **דלמא**. מליקה שאני דאיכא חמיתת שדרה ומפרקת ואיל ליה חמיתת צל דהו: **ממסמם קועיה**. מלוכלך נוארו דמא שנקרע נוארו וצריך לצדוק צסימנין שמא נפסק הקנה או ניקב הוושט. ומשום ספק דרוסה לא עיי למדזיקא דתלינן צלצלא או בקנה דלאמרינן התם (לקמן דף ג:). ספק צלצלא ספק שונרא אימר כלצא:

עבידא לאישתמוטי שקשה היא ונשמטה ומה לשון נשמטה דרופקיי ועדיין אומר אני או ושת או קנה: ר' יהודה א' עד שישחוט את הושט ולא אמר קנה והיאך אמרת או ושת או קנה: לא משום דושט סמוך לוורידין ועדיין א' אני או ושת או קנה: ומאי לאו בעוף ומאי גמרה גמרה לגרירת ושי"מ או ושת או קנה ומאי גמרו גמרו לקנה והיאך אמרת ושת ולא קנה וכו': קתני מיתה הגיע לרושט או לקנה וקשיא לרב אדא בר אהבה: מאי הוי עלה כלומר השתא באיהו (אמרינן) או ושת או קנה [ואו ושת] ולא (ושט) [נקת] אמר ליה כדאמרינן כלומר כדאקשינן או ושת או קנה לא דלמא שאני

(ה) נראה ד"ל מכר ליה וכו' מיהי ליה סכין וכו' כלומר שז שחיטתו: הוא דאמר וכו'.

מסורת הש"ס

(א) צ"ל לייניא וכו' קמן פה: וכן גרס הערוך, (ב) לעיל כ: [ונחית סחא], (ג) [נחיתו גב], (ד) [נחיתו סחא] וכו' עיין חוס' סנהדרין עג. ד"ה הכי [זו], (ה) [ומה עז: קמן פה: (ו) [ע"י רש"י צפי חוס' סנהדרין עג. ד"ה הכי למדט שיש טוי צנחמה היך יסחוט וכן הלכות שחיטה שנאמרו למשה מסוי ע"כ], (ז) לעיל י [ומספתה פ"ב ה"א], (ח) [עין קמן לקמן גז. ד"ה יניא ויקרא], (ט) [ומספתה ריש פ"ג], (י) [לקמן כט:], (יא) לעיל כה: [ונחית סחא:], (יב) [ואיז יג:], (יג) [לקמן עכ:], (יד) צ"ל [עוף, (ט) [נראה כי כג], (ע) עין מהר"ם,

תורה אור השלם

1. אך כאשר יאכל את הצבי ואת האיל בן האכילתו והטמא והשחור יחדו יאכלנה: דברים יב כב
2. כי ירחק ממך החקוק אשר יבחר יי אלהיך לשמו שמו שם ובהתן מבקרך ומצאנך אשר נתן יי קר כאשר צויתך ואכילתו בשעריך בכל ארץ נפשך: דברים יב כב

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מה למדט וכו' הכי ה"ל לכתוב: (ב) תוס' ד"ה מיהי וכו' מטהרת כמו צנחמה:

לעזי רש"י

טיינ"א. עש. פרק"א. עור אדום.

מוסף רש"י

מלק בסכין. ומליקה לא הוה. דנעמנו של כהן צעין. ומשחית לא הוה דלאמרינן צהכל שחטין (לעיל כ:). משני שהוא מחליד ומפני זההי דורס (נחיתו סחא). מטמא בגדים אבית הבליעה. נבלה היא והאילו נבלת עוף טהור מטמא בגדים שהוא צנחמה שחטתה ולא צנחמה שחטתה כן ולא בגדים שחטתה כן ולא בגדים שחטתה אחר שחטתה נעמיה, ואין לו שחיטה מנע לגמרי אלא שחטתה גלישה זו גמרה, ויהא יליפין לו בחייה מנבלה וטרפה לא יאכל לטמאה בה (ויקרא כב) ויפסי נמי (שם י) והכנס אשר תאכל נבלה וטרפה צלוחת וצנח וצנח בגדיו ורחן צמית וטמא עד ועבר וטמא ועופו משחית קרא (שער כ: ע"ש). רבבי. גדול דדורו הוה (לעיל יא). כאשר צויתך. ולא מית צנחמה וכו' הויה היך. מכלל אמת למד שחטתו על הלכות שחיטה על פה (ויחוש עה: ובעי"ז לקמן פה). שצנחמה משה בר. על הלכות שחיטה בעל פה ואע"פ שלא נכתב צמחיה (לעיל כ:). שחט את הוושט. צעוף שצנחמה צסימין אחר, וכו' לא משחית לעיקור דעני, והוא נקט שחיטה צוושט וטמאה צנחמה, הכי נעטרפא (שם) חותך שדרה. חוט השדרה, ומפרקת. עטש הטורח, בלא רוב בשר. התקפת צבי דלאמרינן צהכל שחטין (לעיל כ:). נשחית מפרקת ורוב צמר עמה נבלה ומשחיתה ומפריקת, הליך אי הוה חותך רוב צמר קודם סימניו הויה לה מתה ולא מיהא צה מליקה וסימנין הליך למשחית מניין מן (נחיתו סחא). חותך סימן אחד. צמלמא העוף כתיב ולא יציל, גבי שמעת הקול צווקא, הליך צמד סימן קטן, דעוף השחור צסימין אחר, ורוב בשר עמו. לאחר מליקה הסימן (שם). שנים או רוב שנים, צהכל שחטין (שם) אמרינן שחט רוב שנים ור"א ברי"ם והתם פליגי צה צהכל שחטין (שם).